

חוזר מס' : 41/2013

ירושלים, ב' טבת, תשע"ד
5 דצמבר, 2013

אל: מנהלי בתי החולים
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים

הנדון: מתן תרופות "בנות סיכון"

סימוכין: חוזרנו מס' 1/2009 מיום: 6.1.2009

הננו להביא בזאת לידיעתכם נוסח מעודכן לחוזר שבסימוכין המחליף ומבטל אותו.

1. רקע:

תרופות "בנות סיכון" הן תרופות שעלולות לגרום נזק למטופל ללא קשר לדרך המתן, גם אם הן ניתנות ע"פ הכללים וההנחיות. מתן שגוי של תרופה עלול לגרום נזק למטופל, אך הסיכון להיפגעות גבוה הרבה יותר כאשר מדובר במתן שגוי של תרופה "בת סיכון". כמו כן, מתן תרופה על ידי איש צוות אשר אינו מכיר את הוראות השימוש ואזהרות הבטיחות הקשורות לתרופה, הופך את התרופה ל"בת סיכון" גם אם מלכתחילה לא הוגדרה ככזו.

2. מטרה:

להבטיח מתן תרופות "בנות סיכון" ברמת בטיחות שתמנע נזק למטופל.

3. הנחיות:

3.1 איש צוות המקבל הוראה למתן תרופה שאיננה מוכרת לו, יקפיד לקבל מידע אודות התרופה ממקור מידע אמין לפני המתן.

3.2 רשימת תרופות:

- 3.2.1 באחריות מנהל בית החולים או המוסד רפואי למנות "וועדת תרופות" אשר תקבע רשימת תרופות "בנות סיכון" שתופץ לכל המחלקות והיחידות בבית החולים. ניתן להיעזר ברשימה המומלצת שתפורסם ע"י אגף הרוקחות במשרד הבריאות המתבססת על הרשימה של ה- ISMP (Institute for Safe Medication Practices).
- 3.2.2 רשימת התרופות בנות הסיכון תועבר ליחידה לניהול סיכונים בבי"ח / מוסד לאישור נוסף.
- 3.2.3 מנהל בית המרקחת יהיה שותף בהליך קביעת רשימת התרופות.
- 3.2.4 מנהל בית המרקחת בבית החולים יביא את רשימת התרופות לוועדת תרופות במטרה לאשרה או לשנותה מעת לעת ולפחות פעם בשנה.

3.2.5 בנוסף לרשימה הגנרית לכלל מחלקות בי"ח / מוסד, תורכב ביחידות השונות רשימה ייחודית, על בסיס הצרכים המיוחדים שלה. הרשימה תכלול בין השאר את התרופות שתכיפות המתן שלהן נדיר.

3.3 סימון ואחסון תרופות בנות סיכון:

- 3.3.1 מומלץ כי תרופות בעלות סיכון גבוה יאוחסנו בבית המרקחת.
- 3.3.2 תרופות בנות סיכון יהיו מסומנות במדבקות סימון בולטות.
- 3.3.3 תרופות בנות סיכון יסומנו באופן שונה ובצורה בולטת במערכת הממוחשבת בעת מתן ההוראה לתרופה ובעת החתימה על מתן התרופה ובעת ניפוק התרופה.
- 3.3.4 מומלץ להוסיף במערכת הממוחשבת דגשים לשימוש בטוח בתרופות בנות סיכון (לדוגמה אזהרות בטיחות וניטור דרוש).

3.4 ציוד:

- 3.4.1 ועדת התרופות בכל מוסד רפואי תקבע באיזה ציוד על כל מחלקה להשתמש.
- 3.4.2 הכנה והזלפת תרופות "בנות סיכון" תעשה באמצעות ציוד המאפשר שליטה מדויקת על המינון והקצב.
- 3.4.3 הנחיות השימוש במכשור (סופר הטיפות או משאבות הנפח) יכתבו בעברית על גבי המכשיר.

3.5 הכנה מתן ומעקב:

- 3.5.1 בתרופות הדורשות הכנה מורכבת או כאשר המינון / ריכוז / קצב חורגים מהמקובל תוכן התרופה במידת האפשר בבית המרקחת.
- 3.5.2 אנשי הצוות המעורבים בהוראה למתן התרופה, בהכנה ובמתן שלה מחויבים להכיר את ההתוויות למתן התרופה, דרך המתן, המינון, תופעות הלוואי, אזהרות הבטיחות וניטור דרוש.
- 3.5.3 חישוב מתן יחידות הנפח ביחס לזמן (קצב מתן התרופה) על פי המינון שנקבע ע"י הרופא ייעשה באופן עצמאי ע"י איש הצוות (אחות, רופא או רוקח) המכין את התרופה.
- 3.5.4 חל איסור על שימוש בטבלאות המרה.
- 3.5.5 נותן התרופה אחראי להבטיח שנעשו כל התהליכים על מנת לוודא מתן מדויק של התרופה טרם ובעת ההזלפה.
- 3.5.6 כאשר המינון / ריכוז / קצב, חריגים, תוכן התרופה, במידת האפשר, בבית המרקחת.
- 3.5.7 יש לבצע מעקב מתועד אחר קצב ההזלפה, אחת לשעתיים לפחות ובהתאם לרמת הסיכון.

3.6 הדרכת הצוות המטפל:

- 3.6.1 בית מרקחת יקיים באופן תקופתי הדרכה בנושא ביצוע חישובים רוקחיים למחלקות.
- 3.6.2 רשימת התרופות הגנרית של תרופות בנות סיכון תפורסם בנוהל פנימי של בית החולים / מוסד רפואי ותוצב במקום בולט במחלקה. הרשימה תעודכן מעת לעת.
- 3.6.3 רשימת התרופות המחלקתית תפורסם במקום בולט במחלקה לצד הרשימה הגנרית.
- 3.6.4 מנהל בית המרקחת יגדיר מקור מידע אמין לקבלת מידע על תרופות וינגיש לציבור המטפלים.
- 3.6.5 מנהל המחלקה / מרפאה יודא כי צוות המטפלים מכיר את רשימת התרופות בנות הסיכון.

3.7 הדרכת המטפלים ומלוויהם:

- 3.7.1 טרם מתן תרופה בת סיכון יבצע רושם התרופה תישאול של המטופל בהתאם לאזהרות הבטיחות של המטופל.

3.7.2 נותן התרופה ידריך את המטופל ו/או מלוויו לגבי התרופה, דרך המתן ותופעות הלוואי האפשריות.

3.7.3 נותן התרופה בהזלפה ידריך את המטופל ומלוויו לגבי הסיכון הכרוך בהתעסקות בציוד העירווי וידגיש את האיסור המוחלט בהתערבות כלשהיא בפעולת המכשירים.

3.8 תופעות חריגות:

בכל מקרה של דיווח על תופעות חריגות פיסיות או התנהגותיות, יש ליידע את הרופא המטפל ולשקול את הפסקת מתן התרופה. כאשר יחודש המתן, המינון יחושב מחדש.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

ב ב ר כ ה,

פרופ' ארנון אפק
ראש מינהל הרפואה

העתק : שרת הבריאות

המנהל הכללי

המשנה למנהל הכללי

הנהלה מורחבת

קרפ"ר - צ.ה.ל

רע"ן רפואה - מקרפ"ר

קרפ"ר - שרות בתי הסוהר

קרפ"ר - משטרת ישראל

רכז הבריאות, אגף תקציבים - משרד הבריאות

יו"ר ההסתדרות הרפואית

יו"ר מועצה מדעית - ההסתדרות הרפואית

מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי

ארכיון המדינה

מנכ"ל חברת ענבל

סימוכין : 43421013

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא: - www.health.gov.il